

Kosova’da Yaşayan Türkçe Eğitim

Kosovo Turkish Education Living in

Dr. Cem Topsakal / Bedrettin Koro

Prizren: Balkan Aydınları ve Yazarları Yayınları, 2007, 192 sayfa.

Ayşegül BOSTAN*

Türklerin altı yüz yıllık geçmişe sahip olduğu Kosova’da tüm zorluklara rağmen Türkçe eğitim devam etmektedir. Sosyalist Yugoslavya’nın sancılı çöküşü ve beraberinde getirdiği etnik nefret ortamında yaşamak zorunda bırakılan Türk toplumu, Türkçe eğitimden ödün vermeyerek bugüne kadar varlığını sürdürebilmiştir. Verilen bu mücadelede büyük emeği geçen Bedrettin Koro’nun kitabını tanıtacağım.

“Kosova’da Yaşayan Türkçe Eğitim” adlı eser Yüzüncü Yıl Üniversitesi bünyesinde görev yapan Yrd. Doç. Dr. Cem Topsakal ve Kosova Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı Prizren Bölge Eğitim Dairesi(nin) Türk Topluluğu Eğitim Müfettişi Bedrettin Koro tarafından kaleme alınmıştır. Konunun uzmanları tarafından yazılan bu kitap, Kosova’daki Türkçe eğitim üzerine yazılmış en önemli başvuru kitabı niteliğindedir.

Bu eser 1455 (Osmanlı Dönemi) ile 2006 (Bağımsız Kosova Devleti öncesi dönem) yılına kadar olan süreci kapsamaktadır. Öncelikle kitabın içeriği ile ilgili bilgi verelim. Kitabın ilk bölümünde sırasıyla Osmanlı Dönemi (1455-1912), Yugoslavya Krallığı Dönemi (1912-1945 veya 1951) ve Sosyalist Yugoslavya Dönemi’ndeki (1951-1999) Türkçe eğitim incelenmiştir. 1999 NATO müdahalesiyle ortaya çıkmış olan yeni yönetimin Kosova eğitim sisteminde yapmış olduğu değişiklikleri detaylı bir biçimde irdelenmiştir. Bu iki yazarımız, Kosova’da Türkçe eğitiminin okul öncesi, ilkökul ve alt orta öğretim, üst orta öğretim, özel öğretim ve yüksek öğretim olmak üzere öğretim aşamalarını ayrı ayrı incelemişlerdir.

Kitabın ilerleyen bölümünde ise “Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Topluluklarından Öğrenci Getirme Projesi” ele alınmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devle-

* University College London, Merkez ve Güneydoğu Avrupa Çalışmaları Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi, aysegul_bostan@yahoo.com, aysegul.bostan.09@ucl.ac.uk

ti tarafından finanse edilen bu proje, sözkonusu ülkelerdeki öğrencilerin eğitimlerini Türkiye’de tamamlamaları için eğitim ve barınma giderlerini karşılamaktadır. Bu proje kapsamında Kosovalı öğrencilerin ön lisans ve lisans eğitimlerini Türk üniversitelerinde yapmaları için bu bölgeye 100 kontenjan ayrılmıştır. Sadece Türk kökenli vatandaşlara değil, yanı zamanda Kosovadaki Arnavut ve Boşnak kökenli ailelerin de çocukları bu burstan faydalanabilmektedir. Böylelikle bu kontenjan 50’si Türk kökenlilere, diğer 50’si ise Arnavut ve Boşnak asıllı öğrencilere ayrılmıştır. Böylece bu proje hem Kosova’nın eğitim düzeyinin artırılmasına yardımcı olmayı hem de Türk dostu bir nesil yetiştirerek bu ülkeyle kalıcı bir dostluk kurmayı amaçlamaktadır. Büyük Öğrenci Projesi’nin (BÖP) Kosova’ya ayrılan kontenjan sayılarının yıllara göre dağılımı, yapılan öğrenci eleme sınavındaki soruların konu dağılımı ve bursu hak kazanan öğrencilerin mezuniyet başarı yüzdeleri ile verilen bursların branşlara göre dağılımını bu kitapta bulmak mümkündür.

Kitabın bir sonraki bölümlerinde ise Eğitim Plan ve Programları, Ders kitapları ve Yardımcı Araç-gereçler, Kosovada Türkçe İlk, Orta ve Yüksek Öğretimde Kadro Durumu ve Öğretmen Yetiştirmenin Önemi, Kosovada Türkçe Eğitim-Öğretiminde Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimi, Kosova Türk Toplumunu Kurum, Kuruluş ve Üyelerinin Türkçe Eğitim Sorunlarına Yaklaşımı ve Çözüm Önerileri, Kosovada Eğitimin On yıllık Stratejisi, Kosovada Türkçe Eğitim-Öğretimin Geleceği adlı konu başlıkları yer almaktadır.

Bu iki yazar, Türkçe eğitimde karşılaşılan sorunla da dile getirmişlerdir. Bunlardan ilki, Türkçe eğitime giden öğrenci sayısının azlığıdır. Bazı aileler Türk kökenli olmalarına karşın çocuklarını daha iyi eğitim almaları adına Arnavutça veya Boşnakça eğitim veren sınıflara yollamaktadırlar. Diğer karşılaşılan bir sorun ise Türkçe atlas, harita ve hikaye kitapları gibi yardımcı araç ve gereçlerin temin edilememesidir. Az sayıda öğrenci olmasının beraberinde getirdiği az talepten dolayı basımevlerinin bu kitapları basmamalarıdır. Bu yüzden de bunlar Türkiye’den temin edilmektedir. Diğer bir sorun da Türkçe eğitimdeki kalifiyeli öğretmen eksikliğidir. Bedrettin Koro ve Cem Topsakal’ın verdiği istatistikî verilere göre Kosovalı Türk öğrenciler, derslerin yaklaşık %60’ını kalifiyeli öğretmenlerden alırken, %40’i ise kalifiyesiz hocalar tarafından verilmektedir. Bu oranın %40 olması Türkçe eğitimdeki kalifiyeli öğretmen eksikliğinin vahametini göstermektedir.

Ele aldığım bu kitap, dünden bugüne Kosovadaki Türkçe eğitimi her yönüyle ele alan başlıca bir yapıttır. Ayrıca yazarlarımızdan biri olan Bedrettin Koro’nun bu yıl çıkan “Kosova Türkçe Eğitiminde Gelişmeler” adlı kitabının da raflarda yerini aldığını tüm okurlara bildirmek isterim.